CUM A FOST SALVATA PACEA

Declarația ministerială a guvernului francez în fața Parlamentului

Paris, 4 (Rador). — *Incă dela 14,30 tribunele publice ale Camerei erau înțesate de lume.*

In loja diplomatică luaseră loc ambasadorii și miniștrii puterilor străine.

Deputații au început să sosească dela ora 14,45. In acest moment galeriile erau arhipline.

La ora 15 fix d. Herriot urcă la fotoliul prezidențial. Incinta este plină. Pe banca ministerială, aproape toți membrii guvernului.

D. Daladier are o scurtă conversație cu d. Herriot înainte de a veni în capul băncii ministeriale. Apariția sa este salutată cu un ropot de aplauze de toți deputații, dela dreapta până la stânga. Singurii care fac o notă discordantă sunt comuniștii.

La ora 15,10 d. Herriot declară deschisă sesiunea extraordinară.

D. Daladier urcă la tribună salutat de aplauzele prelungite ale tuturor grupărilor, cu excepția comuniștilor.

Șeful guvernului vorbește cu un glas respicat și așezat. El este ascultat în tăcere atunci când amintește drama Cehoslovaciei și ce a însemnat colaborarea franco-britanică. Aplauzele izbucnesc însă puternice în special atunci când aduce omagii inițiativei curagioase a d-lui Chamberlain, care s'a dus să vadă pe d. Hitler și când declară că d. Chamberlain a binemeritat dela pace. In acest moment cea mai mare parte din deputați, dela dreapta până la stânga, se ridică în picioare și aplaudă, făcând o mișcătoare manifestație de simpatie primului ministru britanic.

D. Daladier este aplaudat și atunci când întreabă cine ar putea susține că integritatea Cehoslovaciei ar fi fost menținută după un război groaznic, chiar victorios, precum și atunci când aduce omagiu devotamentului eroic al Cehoslovaciei pentru cauza păcii.

Deputații ascultă în tăcere și mai adâncă, o adevărată tăcere religioasă, istoricul zilelor în care spectrul războiului amenință. Ei aplaudă gândul primului ministru că curentele pentru pace sau pentru război din Franța nu erau în contradicție, apoi constatarea hotăririi luate de Marea Britanie, Franța și Rusia de a rezista unei agresiuni germane.

Dela dreapta până la stânga deputații se ridică într'o mișcare entuziastă pentru a saluta omagiul adus intervenției președintelui Roosevelt. Aplauzele răsunâ iarăși pentru a sublinia acea parte a istoricului în care primul ministru vorbește de amânarea cu 24 de ore a mobilizării germane și despre conferința în patru dela Muenchen.

Când d. Daladier termină această frază, spunând: „Am spus Da!" și nu regret nimic", este îndelung aplaudat.

După câteva secunde aceiași manifestație se repetă pentru a aproba pasagiul din declarație care amintește plebiscitul în favoarea păcii la care a participat opinia publică a întregei lumi atunci când primejdia războiului a fost înlăturată.

Omagiul eroicului popor cehoslovac și al președintelui Beneș este viu aplaudat.

Cu elocvență emoționată, d. Daladier omagiază Franța. Indelungi aplauze dela dreapta până la stânga.

Urarea de a se vedea stabilindu-se o pace durabilă cu Germania este aplaudată călduros de unanimitatea Camerei, cu excepția comuniștilor. Camera aprobă cu aplauzele sale afirmația că nu este vorba să se înlocuiască amiciții vechi cu amiciții noi, apoi aplaudă foarte puternic pe șeful guvernului care spune: „Pacea salvată nu poate fi semnalul părăsirii. Franța trebue să capete un nou sentiment al datoriilor sale".

Apelul patetic adresat francezilor este aplaudat îndelung și în mai multe rânduri, la centru, la dreapta și la stânga, atunci când d. Daladier face aluzie la producția națională și când condamnă tot ceeace atâță ura.

Perorația declarației, pe care d. Daladier o pronunță răspicând fiecare cuvânt este îndelung ovaționată.

Deputații din centru se ridică în picioare, imitați în curând de colegii lor dela dreapta și de socialiști.

In clipa când d. Daladier se îndreaptă spre banca sa, întreaga incintă aplaudă călduros, cu excepția doar a comuniștilor care continuă să păstreze o atitudine rezervată și tăcută.

Declarația ministerială

Paris. 4 (Rador). — D. Daladier, la Cameră, și d. Chautemps, la Senat, au dat cetire azi după amiază declarației guvernului asupra ultimelor evenimente internaționale.

„In cursul săptămânilor pe care le-am trăit acum, spune declarația, Imea s'a putut întreba cu îngrijorare dacă nu va fi aruncată în război.

Astăzi, venind să vă dăm seama de acțiunea noastră, putem să vă spunem că în această criză am salvat pacea".

Intre două alternative

Declarația precizează că, în momentul când s'a alcătuit guvernul de sub președinția d-lui Daladier, problema sudeților era pusă, drama începută. Primul ministru reamintește că a definit atunci atitudinea guvernului însuflețită de două sentimente: dorința de a nu fi constrânși la o acțiune militară și voința de a nu ne renega cuvântul.

„La Londra, încă dela sfârșitul lunii Aprilie, d. Bonnet și cu mine am avut satisfacția de a constata că guvernul britanic nu era indiferent față de aceste probleme de ansamblu.

Astfel, am putut de comun acord acționa imediat în momentul crizei dela 21 Mai despre care țin să reamintesc că a fost trecută datorită concursului efectiv al bunăvoințelor pacifice ale tuturor puterilor interesate".

Intervențiile pe lângă guvernul cehoslovac

După o scurtă pauză, clocotul de pasiuni din regiunea sudeților a pregătit noui evenimente în Septembrie.

„Atunci, continuă d. Daladier, dintr'un sentiment de amiciție am sfătuit guvernul cehoslovac să acorde sudeților importante, juste și repezi concesiuni în cadrul statului cehoslovac. Acțiunea guvernului englez se exercita paralel cu a noastră.

Misiunea lordului Runciman la Praga a dat naștere unei mari nădejdi deoarece a determinat contacte directe între oamenii de stat cehoslovaci și conducătorii sudeților. Trebue, totuș să constatăm că n'a existat niciodată o sincronizare între propunerile guvernului cehoslovac, care se făceau fără încetare din ce în ce mai largi și revendicările sudeților, cari deveneau din ce în ce mai importante".

Revendicarea germană s'a afirmat cu violență la congresul dela Nürnberg. Ea lua ca bază dreptul popoarelor de a dispune de ele însile.

„Forțele războiului, adaugă declarația d-lui Daladier, aveau ele să înfrângă forțele păcii? Niciun moment nu m'am gândit să mă las pe mine și țara în voia nu știu cărei fatalități oarbe, care ar sustrage mersul evenimentelor de sub voința oamenilor.

Intrevederea dela Berchtesgaden

In noaptea de 13 spre 14 Septembrie, am intrat în legătură cu d. Chamberlain. I-am împărtășit părerea că este de folos să se înlocuiască demersurile și notele diplomatice prin întâlniri directe între oamenii de răspundere. D. Chamberlain, care avusese la rândul său același sentiment, s'a dus la Berchtesgaden.

In discursul din Camera Comunelor, d. Chamberlain a întrebat cu emoție pe colegii săi dacă această călătorie a sa li se pare incompatibilă cu demnitatea de primministru al Angliei.

Tin aci să asociez parlamentul francez camerei engleze și să spun numai că prin această curagioasă inițiativă și prin întreaga sa acțiune din cursul zilelor și nopților ce au urmat, d. Chamberlain a binemeritat dela pace".

D. Daladier reamintește apoi că amănuntele negocierilor vor fi publicate într'o carte albă.

„Dar această carte va aduce foarte puțină materie inedită, deoarece pentru prima oară în istoria lumii totul a fost întreprins în văzul publicului și discutat în fața popoarelor. Cred, continuă d. Daladier, că pot spune că dacă pacea a fost în cele din urmă menținută și salvată, este fiindcă n'am recurs la combinațiile diplomației secrete. Am lucrat în plină lumină sub controlul popoarelor și țin să afirm aici că toate popoarele vor pacea".

In cursul întrevederii dela Berchtesgaden, d. Chamberlain a putut măsura amploarea revendicărilor germane. Duminică, 18 Septembrie, la Londra, guvernul britanic ne-a făcut cunoscute părerile lordului Runciman.

„E oare nevoe să spun, adaugă d. Daladier, cu ce emoție am aflat că în sufletul și în conștiința sa observatorul englez ajunsese la părerea că este cu neputință să se mai poată continua multă vreme coabitarea cehilor și sudeților, în timp ce toate străduințele noastre urmăreau o evoluare a Cehoslovaciei spre un federalism care i-ar fi asigurat integritatea teritoriului. Dar trebuia să vedem realitățile.

Ne găseam în fața următoarei alternative: sau să spunem nu revendicărilor sudete și să împingem astfel guvernul cehoslovac la intransigență, iar guvernul german la agresiune, provocând un conflict înarmat care ar fi avut ca urmare o repede nimicire a Cehoslovaciei, sau să încercăm a găsi un compromis. Dacă prima ipoteză s'ar fi verificat, cine ar putea susține că integritatea Cehoslovaciei, ar fi putut fi menținută după un groznic război de coaliție, chiar victorios. Am ales pacea. Planul franco-britanic dela Londra a isvorît din această alegere. Dar în același rând când supuneam Cehoslovaciei propuneri dureroase, îi aduceam angajamentul luat de Marea Britanie de a se asocia cu noi la o garanție internațională, căci dobândisem din partea guvernului englez ca el să-și aducă astfel concursul puterii sale și al prestigiului său la menținerea ordinei pacifice în acest sector al Europei.

Cum au evoluat tratativele cu guvernul german

„Părăsind Londra, aveam sentimentul că planul nostru va ridica protestul indignat al guvernului din Praga și că va primi aprobarea Berlinului.

In devotamentul său eroic pentru cauza păcii, guvernul cehoslovac a acceptat planul. La Godesberg însă, d. Hitler, în cursul întrevederii sale cu d. Chamberlain și prin memoriul său, formula sub forma unor modalități de aplicațiune noui exigențe. Și astfel, evoluția negocierii spre un compromis care debutase prin hotărîrea d-lui Chamberlain și a mea de a provoca contacte directe cu guvernul german, s'a găsit oprită în noaptea de 23 spre 24 Septembrie. Iar în zilele ce aveau să urmeze, Europa s'a precipitat spre rupturâ.

Care este deci situația în această zi de 24 Septembrie, în clipa când d. Chamberlain, părăsind Godesbergul, se inapoiază la Londra ?

Propusesem cedarea către Germania a teritoriilor locuite de germani în proporție de mai mult de 50 la sută, potrivit modalităților și până la o linie fixată de o comisiune internațională, organizam schimbul populațiilor și aduceam nouei Cehoslovaciei o garanție internațională.

Ce cerea Germania ? Cedarea imediată a teritoriului, crearea unor vaste zone de plebiscit, fără a se acorda adevărate garanții populațiilor și fără a se asigura o garanție internațională nouei Cehoslovacii.

Se putea crede că era vorba pentru Germania de o operație care ar fi avut toate caracteristicile și toate consecințele cuceririi, în afară de recursul la arme. Dezacordul dintre planul dela Londra și memoriul dela Godesberg era deci vădit. El se referea totdeodată la fond ca și la formă. Avea el oare să ducă la un război european? In timpul acestor zile de îngrijorare, două mari curente s'au manifestat în țara noastră. Le regăseai pe ambele înlăuntrul fiecărui partid, înlăuntrul fiecărei tendințe și se poate chiar spune că aceste două curente își disputau, la voia evenimentelor, conștiința flecărui francez. Unii își puneau toată speranța în negocieri, alții în fermitate și intransigență. In ce mă privește, ca șef de guvern, am recunoscut din prima clipă în unu ca și în celălalt curent infaibilitatea instinctului național francez. Am simțit că adevărul era în sinteza acestor două curente și nu în contrazicerea lor. Ceeace voia poporul Franței era ca ireparabilul să fie evitat. Ireparabilul era agresiunea germană. Această agresiune, potrivit termenelor tratatului, ar fi deslănțuit ajutorul și asistența Franței.

„V'am fi cerut să faceți față angajamentelor Franței. Pentru a nu fi surprinși de o lovitură de forță în fața desfășurării pregătirilor germane, am hotărît în ziua de 24 Septembrie un anumit număr de măsuri militare menite nu unei provocări, ci destinate să pună țara în stare de a face față tuturor evenimentelor. Am făcut totul pentru a fi efectiv apărați. Șefii noștri militari au pus forțele noastre în stare de a-și îndeplini suprema datorie față de patrie.

La Londra, ne-am sfătuit din nou cu guvernul englez, iar generalul Gamelin a adus precizările technice asupra sforțării pe care o îndeplinisem și asupra aceleia pe care împrejurările ne puteau chema s'o depunem. Englezi și francezi, eram și unii și alții lămuriți asupra voinții noastre de pace comună, ca și asupra voinței noastre comune de a ne împotrivi unei agresiuni.

Chiar din seara zilei de 26 Septembrie, într'o informație oficială d a t ă presei se preciza la Londra că dacă Germania atacă Cehoslovacia, Franța i-ar veni în ajutor, iar Marea Britanie și Uniunea Sovietelor ar fi desigur alături de Franța.

In timp ce din Statele Unite ale Americii glasul generos și chibzuit al președintelui Roosevelt făcea un apel stăruitor pentru o rezolvare pașnică, d. Chamberlain în deplin acord cu noi adresa o nouă comunicare cancelarului Hitler.

In ziua de 27 Septembrie, sir Horace Wilson se înapoia la Londra, aducând răspunsul d-lui Hitler. Acest răspuns lăsa loc puțin și puțin timp pentru o negociere. In Camera Comunelor, d. Neville Chamberlain a declarat el însuși că Fuehrerul cancelar prevenise pe mesagerul englez că era hotărît să acționeze chiar de a doua zi 28 Septembrie la ora 2 după amiază.

ULTIMA SFORȚARE

— Muenchen, Muenchen. — Nu mai aveam decât câteva ceasuri înaintea noastră. Discursul radiodifuzat al d-lui Chamberlain dădea alarma lumii asupra gravității situației. Am hotărît să încercăm o ultimă sforțare. In noaptea de 27 spre 28. ne adresam ambasadorului nostru din Berlin ca să ceară o audiență personală cancelarului Hitler, și ambasadorului nostru din Londra, ca să roage pe lordul Halifax să dea instrucții ambasadorului englez din Roma pentru a ruga pe d. Mussolini să sprijine ideea întrunirii unei conferințe. Răspundeam astfel spiritului din al doilea mesagiu al d-lui Roosevelt care a contribuit atât de generos pentru a face posibilă o soluție pașnică.

In ziua de 28 Septembrie, la ora 11 și 15, d. François Poncet era primit de cancelarul Hitler și aducea acestuia, în numele guvernului francez, propuneri precise și de aplicare imediată și practică. D. Hitler n'a respins aceste propuneri și și-a rezervat dreptul de a da un răspuns.

La rândul său, d. Chamberlain făcea o ultimă sforțare pentru reuniunea în Germania a șefilor de guvern ai celor patru mari puteri occidentale. D. Mussolini sprijinea această cerere cu putere și succes. El obținea un rezultat pozitiv, amânarea cu 24 ore a mobilizării germane.

D. Hitler a trimis îndată convocările pentru conferința dela Muenchen. Am acceptat această invitație. Nu era vorba să se facă procedură sau să se formuleze contra-propuneri. Era vorba de salvarea păcii, pe care unii o și puteau crede definitiv pierdută.

Am spus „da" și nu regret nimic. Ași fi preferat ca toate puterile interesate să fie prezente. Dar trebuia să se lucreze foarte repede, fiindcă cea mai mică amânare putea fi fatală. O convorbire sinceră cu d. Hitler și cu d. Mussolini nu valora mai mult decât toate propunerile sau toate discuțiile scrise? Cunoașteți rezultatele conferinței de la Muenchen. Am evitat recursul la forță. Am provocat, fără ca vreo îndoială să fie îngăduită în această privință, un plebiscit al păcii în patru țări.

VICTORIA PĂCII

Prin căldura spontană a primirii dela Berlin, de la Roma, dela Londra și dela Paris, făcută de popoarele celor patru capitale șefilor lor de guverne, prin nenumăratele dovezi care le sosesc și unora și altora din orașe și din satele țărilor lor, cum ne-am putea îndoi o singură clipă de imensa ușurare a oamenilor și de iubirea lor pentru pace ? Victorie efectivă a păcii, victorie morală a păcii : iată primul punct pe care țin să-l pun în evidență. Victorie umană deasemeni, de vreme ce datorită unor concesii reciproce și bunăvoinței tuturor, acordul dela Muenchen este în progres sigur față de memoriul de la Godesberg.

El cuprinde dispoziții care organizează dreptul de opțiune pentru indivizi și elimină toate măsurile care ar fi putut figura într'un armistițiu impus de învingător unui învins. Am adus Cehoslovaciei o garanție internațională, Franța și Marea Britanie se angajează fără rezerve nici amânare să se asocieze la o garantare internațională a noilor frontiere ale statului cehoslovac împotriva oricărei agresiuni neprovocate, iar Germania și Italia se angajează la rându-le să dea garanțiile lor Cehoslovaciei de îndată ce chestiunea minorităților polonă și ungară va fi fost rezolvată.

Sunt convins că grație unor convorbiri directe, o rezolvare onorabilă și dreaptă va putea fi în curând găsită. O comisiune internațională a fost creată în scop de a se evita arbitrarul unei hotăriri unilaterale. Se poate spera astfel să se înlocuiască soluțiile de forță prin practica dreptului.

„Dacă mâine, contingente franceze și engleze sunt chemate să se ducă în districte în care se va face plebiscit pentru a menține ordinea și a asigura regularitatea operațiilor votului, ele vor face acest lucru cu sentimentul că au crușat aceste regiuni și lumea întreagă de încercarea unui războiu.

Sacrificiile Cehoslovaciei

Desigur, acordul de la Muenchen micșorează teritoriul Cehoslovaciei. Dar republica cehoslovacă își poate continua viața liberă, iar noi o vom ajuta. Puține state în cursul istoriei au acceptat astfel sacrificii atât de grele în interesul păcii. Cehii și slovacii sunt popoare brave. Știm că și-ar fi apărat integritatea teritoriului cu arma în mână și că ar fi murit, la nevoe, cu cinste după o rezistență disperată. Conducătorii lor, președintele Beneș, d. Hodza, generalul Sirovy, au avut o înaltă concepție a îndatoririlor lor față de patrie și față de umanitate.

Aducând la cunoștința poporului cehoslovac acceptarea acordului de la Muenchen, generalul Sirovy a arătat că datoria sa a fost aceea de „a salva viața națiunii" pentru a-i îngădui refacerea. Simțim toți o profundă admirație pentru emoționanta demnitate și admirabilul curaj cu care această nobilă țară a suferit o atât de dureroasă încercare.

PENTRU CE A FOST OPRIT RĂZBOIUL

Și acum, domnilor, pentru ce am isbutit noi să oprim războiul în clipa chiar în care părea gata să se deslănțuie ? Pentru ce, față de sacrificiile reale pe carei le-am consimțit am putut pune la activul nostru un anumit număr de garanții și de avantagii nu mai puțin reale, pe care le-am expus în fața Dv. ? Pentrucă, în aceste grele negocieri, am manifestat todeauna voința de dreptate și lealitatea noastră. Am negociat ca oameni pentru cari negocierea nu era numai o fază inevitabilă a acestei mari drame internaționale, ci adevăratul drum al păcii. Trebue să adaug numai decât, cu aceeași certitudine, că dacă negocierile noastre au reușit, datorim aceasta mai presus de orice faptului că le-am sprijinit pe manifestarea forței noastre. Să fiu bine înțeles. Nu vreau să spun că forța noastră a fost un mijloc de intimidare sau de presiune. Nu te poți gândi să intimidezi pe alții după cum nimeni nu se poate gândi să intimideze Franța.

A face însă dovada forței tale, înseamnă a fi pus în măsură să discuți dela egal la egal. Nu poți discuta cu un om sau cu o națiune dacă mai întâi nu i-ai cucerit stima. Stima Germaniei pentru Franța, am simțit-o din clipa sosirii mele la Munchen. Ea era întemeiată pe faptul că se știa că Franța este gata să lupte spre a împiedeca tot ce ar fi putut aduce vreo atingere intereselor sale vitale și intereselor dreptății.

Franța a dat dovadă de hotărâre

Ceeace a făcut deci cu putință succesul ultimei noastre negocieri este hotărîrea de care a făcut dovadă Franța. Trebue să aducem aici țării omagiul care i se cuvine pentru sângele lui rece, pentru admirabilul său elan, în care gravitatea înlocuia entuziasmele de odinioară, care însuflețeau tinerele trupe ale fostilor luptători din marele război, poporului care a venit sub drapele și a reconstituit în câteva ore această barieră de netrecut, care a putut totdeauna să protejeze hotarele patriei. Pe frontierele noastre, amestecate în afluxul soldaților, populațiile care ar fi avut cel mai mult de suferit depe urma marelui război au acceptat fără murmur toate consemnele securității pe care li le dădeau autoritatea militară. Oricare ar fi aceste populații, le mulțumim în numele Franței.

Stima pe care patria noastră a impus-o în aceste zile tuturor popoarelor care o înconjoară, această stimă care se întemeează pe amintirea luptelor ce ne-au opus sau unit, această stimă pe care niciun fost luptător nu o poate refuza unui alt fost luptător, oricare ar fi fost culoarea uniformei sale, în timpul războiului, această stimă pe care o impune totdeauna o națiune virilă și în același timp pacifică, avem datoria să o simțim și noi pentru acest mare popor care e vecinul nostru, care a fost adversarul nostru și cu care dorim să putem stabili o pace durabilă.

Fără îndoială, concepțiile pe care le avem despre viață se deosebesc profund de concepțiile ce însuflețesc Germania și Italia de azi. Dar alte țări, ale căror concepții sunt tot atât de diferite de ale noastre, trăiesc cu noi în bună înțelegere. Oricare ar fi formele regimului pe care și l-au dat popoarele, ele au pentru pace o dragoste identică.

Ceeace importă în ceasul de față este de a se uni toate bunăvoințele pacifice care există în lume.

Am amintit sentimentele pe care poporul Franței le hrănește pentru poporul din Germania și pe care chiar dela această tribună mulți dintre predecesorii mei le-au precizat și ei. Aceasta nu înseamnă că ne gândim să renunțăm la colaborările existente.

Pentru noi, nu este vorba să substituim amiciții noui unor amiciții vechi. In interesul păcii, noi vrem să adăugăm la aceste amiciții vechi și încercate sprijinul amiciților noui.

Știu că pentru această operă ne putem bizui pe amiciția dintre Franța și Marea Britanie, pe care evenimentele recente au făcut-o și mai plină de încredere și mai activă.

Vă mărturisesc, d-lor, că acum câteva zile, când am sosit la le Bourget, în mijlocul acestei bucurii spontane a poporului din Paris, care răspundea, în spațiu, la bucuria popoarelor din Berlin, Roma și Londra, nu am putut să mă împiedec de a simți un fel de neliniște.

PACEA TREBUE SĂ FIE APĂRATĂ

Mă gândeam că pacea nu este o cucerire definitivă, ci că trebue să fie apărată în fiecare zi. Desigur, sunt sensibil la manifestațiile de bucurie populară, dar ca șef de guvern trebue să mă gândesc numai la viitorul țării. Pacea salvată nu poate fi semnalul părăsirii, dimpotrivă, ea trebue să marcheze o nouă tresărire a energiilor națiunii. Vorbesc cu toată tăria de convingere de care sunt capabil: dacă țara ar trebui să se părăsească în voia soartei și dacă menținerea păcii nu ar fi pentru ea decât un motiv de nepăsare, am luneca cu repeziciune spre eventualități viitoare de temut.

Din partea mea, nu voi putea accepta să conduc Franța spre aceste eventualități viitoare. Bunul cel mai prețios, cel care îngădue toate speranțele, ne-a fost păstrat. Avem pacea. Să știm să o păstrăm și să știm să o întemeem pe baze de necliintit.

Este posibil ca la Muenchen lumea să-și fi schimbat fața în intervalul a câtorva ore. Trebue ca Franța să răspundă la această situație nouă, căpătând un nou sentiment al datoriilor sale.

Cea mai mare crimă față de pace ar fi să se treacă acum polemicile înaintea hotărîrilor. Mai mult decât oricine altul, aș fi poate în drept să spun ce m'a stânjenit în ultimele săptămâni, ce a putut să primejduiască eficacitatea acțiunii mele. Mai mult însă decât oricine, am datoria de a da plidă.

Incă dela începutul acestei expuneri am considerat cele două mari curente care au străbătut țara noastră în timpul acestei crize drept manifestațiuni convergente ale unei aceleași voințe. Numai vreau să fac deosebire între unul sau altul. Aceste curente s'au confundat în admirabila mișcare care a împins să vină sub drapelele noastre pe toți fiii patriei, oricare ar fi condițiile lor sociale, confesiunile și convingerile lor particulare. Cu toții au fost numai francezi, cu toții vor mântuirea Franței, cu toții se consideră în stare de mobilizare permanentă pentru serviciul păcii și al patriei.

Prima datorie a tuturora este de a munci din toate puterile în locul pe care-l ocupă. Nu vom putea menține pacea decât dacă producția noastră națională ne îngădue să vorbim dela egal la egal cu popoarele ce ne înconjoară. Nu vom menține pacea decât dacă vom avea finanțe sănătoase, un buget echilibrat și dacă vom putea să ne bizuim pe resursele totale ale Franței. Nu vom menține pacea decât dacă vom elabora în sfârșit bazele unei reglement general, decât dacă ne vom organiza pe principiile nouei Europe și ale nouei lumi și decât dacă, după ce am evitat războiul în centrul Europei, îl vom face să dea îndărăt pretutindeni unde mai este încă deslănțuit. Nu vom menține pacea decât dacă vom consolida unirea în cuget și în simțuri, apropierea pe care a accentuat-o neliniștile comune.

Tot ceeace atâță ura, tot ceeace desbină pe francezi, nu poate fi considerat decât ca o trădare. Acestei țări îi trebue o transformare morală. Unitatea s'a refăcut timp de câteva zile în jurul forțelor sale mobilizate. Nu trebue să o lăsăm să se fărâmițeze din nou în certuri zadarnice.

Pentru a duce la bun sfârșit această mare misiune de redresare, trebue ca guvernul să fie în măsură de a acționa.

Am hotărât să vă cerem mijloacele acestei acțiuni. E rândul dv. să ni le acordați sau să ni le refuzați.

Dar să știți că în aceasta este interesul și viața însăși a patriei.

❖

Tot timpul cât a durat expunerea d-lui Daladier, adunarea a manifestat adeziunea sa prin aplauze spontane și furtunoase, sublinind pasagiile cele mai esențiale ale declarației.

Sfârșitul discursului a fost primit cu ovații indescriptibile.

*

Paris, 4 (Rador). — **Declarația guvernului a fost citită la Senat de d. Chautemps.**

Reacțiunile maturului Corp au fost aceleași cu cele dela Cameră.

Explicarea voturilor

din partea șefilor de grupări

După declarația guvernului, președintele Herriot a anunțat că a fost înștiințat de d. Chichery că va face o interpelare.

Consultată asupra fixării datei când va fi discutată această interpelare, Camera se pronunță prin ridicare în picioare pentru desvoltarea imediată. D. Daladier declară că guvernul cere amânarea interpelărilor și că pune chestia de încredere. (Aplauze la centru și la stânga). Președintele precizează că nu va putea fi deci în această ședință decât explicarea voturilor din partea șefilor de grupări.

Deputatul Walter, independent al Acțiunii Populare, reprezentând districtul Bas Rhin, se urcă la tribună în numele colegilor săi alsacieni și loreni și aduce omagii d-lui Bonnet, care a dat dovadă de autoritate și calm hotărît, cu dorința aprinsă de a evita războiul. In aplauzele tuturor băncilor, d. Walter declară „Oricare ar fi împrejurările, provinciile noastre sunt în serviciul Franței. Provinciile alipite cer Franței să nu se îndepărteze apriori dela căile unei diplomații noui; țara noastră trebue să afirme din nou că vrea să fie tare și bogată". Oratorul exprimă președintelui de consiliu recunoștința alsacienilor și lorenilor și încheie spunând că va vota încredere în guvern.

Deputatul comunist Peri a atacat acordul dela Muenchen, pe care l-a calificat drept „diktat".

D. Louis Marin (Federația republicană) felicită pe d. Daladier, pentrucă prin acordul dela Londra a salvat pacea, dar arată că această pace nu s'a făcut fără sacrificii. Oratorul osândește politica de forță care a călcat în picioare tratatele și enunță principiul că trebue să fii tare pentru a putea rezista forței brutale.

D. Marin cere guvernului să numească un ambasador la Roma (aplauze) și încheie aducând omagii sacrificiilor imense pe care le-a consimțit Cehoslovacia.

Anunță că va vota pentru amânarea interpelărilor, deoarece este vorba de o chestiune de procedură.

D. Leon Blum, președintele partidului socialist, se asociază la sentimentul unanim al adunării, felicitându-se pentru că a putut fi evitată catastrofa. Oratorul arată însă că simte durere pentru nenorocitul popor cehoslovac, „care și-a sacrificat integritatea și independența pentru liniștea Europei". (Aplauze).

D. Blum amintește eforturile prietenilor săi, făcute pentru a îndrepta injustițiile tratatului dela Versailles și pentru consolidarea păcii, străduințele în direcția unei opoziții contra mijloacelor forței, în favoarea aplicării tratatelor și pentru realizarea dezarmării. Aceiași oameni acuzați azi că ar fi agenții războiului erau acuzați a fi agenții Germaniei. „Cei care în Franța au făcut să eșueze acțiunea Societății Națiunilor au o mare parte de răspundere în situația prezentă".

Intrerupt de pe băncile dreptei, d. Blum declară: „Voința de pace a partidului socialist nu anulează voința de a lupta pentru libertate, pentru independență, pentru validitatea contractelor. In acest spirit a susținut partidul socialist toate încercările guvernului francez și ale guvernelor amice, pentru salvarea păcii. Pentru a se asigura Europei echitatea și pacea în locul prădăliniciei și războiului, partidul socialist va sprijini toate inițiativele generoase, dar această operă de pace nu poate fi realizată fără adeziunea maselor populare, fără o unire mai necesară ca oricând a tuturor forțelor libertății și justiției, adică a tuturor forțelor cu adevărat naționale. In acest sentiment, grupul socialist va vota amânarea interpelărilor".

D. Barety, (Alianța republicanilor de stânga și radicalilor independenți) a adus omagii d-lor Chamberlain, Daladier și Bonnet și și-a exprimat speranța că se va putea stabiliza pacea. Prietenii d-lui Barety vor vota pentru amânarea interpelărilor cerută de guvern.

D. de Kerilis (Independent republican) deplânge faptul că Cehoslovacia a fost părăsită în voia soartei și desmembrată „Mai rămâne — spune oratorul — doar o Cehoslovacia căreia i s'au tăiat membrele cu ferăstrăul. Nu ați știut să apărați Cehoslovacia puternică și fortificată și veți fi obligați

Votul de încredere

Cererea guvernului de a se amâna interpelările, care comporta o moțiune de încredere, a fost admisă de Cameră cu 535 de voturi contra 75 și 3 abțineri.

*

Inainte de suspendarea ședinței, d. Herriot anunță că ministrul de finanțe depune, cu cererea de a fi discutat imediat, un proect de lege tinzând să se acorde guvernului puterile necesare pentru a realiza redresarea situației economice și financiare.

Desbaterile au fost intrerupte la ora 19,25, pentru a fi reluate la ora 22.

*

După informațiile culese depe culoare, printre cele 75 de voturi ostile au fost cele 73 de voturi comuniste, votul d-lui Pierre Bloch, socialist, și al d-lui de Kerilis, independent republican.

Deplinele puteri

pentru redresarea financiară

Paris, 4 (Rador). — La ora 21,30, comisiunea de finanțe a Camerei a ținut o ședință pentru a examina proectul guvernului referitor la deplinele puteri. Ministrul de finanțe și președintele consiliului au făcut câte o expunere.

Comisia a suspendat apoi ședința până la ora 22, pentruca între timp membrii ei să-și poată consulta grupările înainte de vot.

La sfârșitul ședinței, mai mulți membri ai comisiei au declarat că după părerea lor va putea interveni o tranzacție asupra datei limită a deplinelor puteri, tranzacție care a fost acceptată se pare și de către guvern, pentru data de 1 Decembrie.

După părerea celor care au asistat la reuniune, d. Daladier s'a arătat ferm în declarațiile sale și a insistat mult ca votul asupra acestui proect de lege să fie dat chiar în cursul acestei nopți și dacă se poate chiar mai de vreme, precizând că va face o chestiune de încredere și că va prefera să se retragă decât să consimtă la o amânare a desbaterilor.

*

Paris, 4 (Rador). — Textul proectului de lege tinzând să acorde guvernului puteri pentru a realiza redresarea imediată a situației economice și financiare a țării spune în expunerea de motive:

Imprejurările excepționale expuse în comunicarea guvernului justifică cererea prezentată, de a se lua măsuri indispensabile de mântuire publică.

Articolul unic are următorul cuprins: „Guvernul este autorizat până la 31 Decembrie 1938 să ia pe cale de decrete deliberate și aprobate de consiliul de miniștri măsuri destinate să realizeze redresarea imediată a situației financiare și economice a țării. Aceste decrete care vor avea puterea de lege vor fi supuse ulterior aprobării Parlamentului".

*

Paris, 4 (Rador). — **In cursul discuției din comisia financiară, d. Marchandeau a afirmat că guvernul nu va proceda la o conversiune forțată a rentelor, dar a lăsat să se înțeleagă să stocul de aur al Băncei Franței va fi reevaluat. Ministerul socotește în sfârșit că ridicarea plafonului avansurilor Băncii Franței către stat nu este necesară pentru moment.**

Deliberările comisiei continuând, ședința Camerei a fost din nou amânată la ora 22.

Radical-socialiștii, stânga democratică și republicanii independenți au hotărît să voteze proectul.

Uniunea socialistă și republicană va vota proectul limitat la data de 30 Noembrie, dacă se dau în special asigurări că se vor menține principiile esențiale ale legislației sociale.

Socialistii, înainte de a lau o hotărâre, au trimis d-lui Daladier o delegație însărcinată să obțină asigurări asupra convocării Parlamentului la data de 15 Noembrie, asupra menținerii principiilor legilor sociale și asupra reformelor fiscale.

Gruparea comunistă a hotărît să voteze contra proectului.